

Mailwisseling Coby van der Linde – hoogleraar Rijksuniversiteit Groningen

Mail Nieuwsuur aan Van der Linde, 17/02/2022

Geachte mevrouw Van der Linde,

Deze mail ontvangt u in uw hoedanigheid als hoogleraar. Voor actualiteitenrubriek Nieuwsuur (NOS/NTR) werk ik aan een publicatie waarin uw naam wordt genoemd en daarom stuur ik u enkele vragen ter wederhoor.

Kort inleidend:

Nieuwsuur doet sinds twee jaar onderzoek naar nevenbelangen en- functies van alle hoogleraren aan universiteiten aangesloten bij UNL (VSNU). Dat onderzoek richt zich op dit moment met name op het register dat universiteiten moeten houden met daarin de nevenbelangen van alle aan de universiteit verbonden hoogleraren. Deze regeling (aangehecht) geldt voor alle hoogleraren, ongeacht type leerstoel en omvang van de aanstelling, en ongeacht of ze werken aan een universiteit of in een academisch ziekenhuis. We hebben geconstateerd dat een groot aantal registraties niet correct, incompleet of onjuist is. Ook uw universiteit heeft ons een kopie van het register toegezonden, en daaruit blijkt onder meer dat uw vermelding in het register is niet correct, blijkt uit onze bevindingen:

Uit het register van de Rijksuniversiteit Groningen blijken geen nevenfuncties. Uit uw publieke profiel van de RUG-pagina maken wij op dat wel sprake is van nevenfuncties. Verder blijkt dat ook in het publieke profiel niet alle nevenfuncties zijn opgegeven. Zo ontbreken uw bestuursfunctie en belangen bij Lark Holding B.V. en Lark Advisory B.V.

Daarover heb ik de volgende vragen. Gelieve die nauwkeurig en eenduidig te beantwoorden:

Hoe verklaart u de verschillen tussen de in het register ontbrekende nevenfuncties, de op uw publieke pagina gemelde nevenfuncties en de nergens vermelde nevenfuncties?

Heeft u van de RUG toestemming verkregen voor uw nevenfuncties?

Wanneer heeft u voor het laatst onderwijs verzorgd op de universiteit?

Wanneer heeft u voor het laatst onderzoek verricht als hoogleraar?

Hoeveel uur per week besteedt u gemiddeld aan uw hoogleraarschap bij de RUG?

U verricht nevenwerkzaamheden voor de International Gas Union. Deze organisatie omschrijft zich als volgt: "The mission of IGU is to advocate gas as an integral part of a sustainable global energy system, and to promote the political, technical and economic progress of the gas industry." Daarnaast verricht u nevenwerkzaamheden voor Wintershall Nederland B.V., waarvan oliemaatschappij Wintershall Dea GmbH 50% van de aandelen bezit en ook Gazprom 50% aandeelhouder is. Hoe verenigt u uw werkzaamheden voor deze twee belanghebbende organisaties/bedrijven met uw wetenschappelijke functie als hoogleraar?

Hoe zorgt u ervoor dat de belangen van de organisaties/bedrijven waar u nevenfuncties voor verricht, geen invloed hebben op de wetenschappelijke onderzoeken en wetenschappelijke activiteiten bij de RUG en die van Clingendael?

U treedt als hoogleraar ook in het publieke domein met uitspraken over gas en Gazprom. Onlangs was u bijvoorbeeld te gast in een podcast van NPO Radio 1, waar zowel de journalisten als u niet benoemen dat in bepaalde zin een belang heeft bij Gazprom en de gasindustrie. Waarom meldt u dit belang niet? I

In de voornoemde podcast (<https://www.nporadio1.nl/podcasts/europa-draait-door/60604/9-moeten-we-de-russen-minder-bashen-over-de-wereldwijde-gaspolitiek-s03>) neemt u het op voor de Russische visie op de gasleveranties naar Europa. Hoe vallen deze uitingen los te zien van uw belangen/nevenwerkzaamheden bij belanghebbenden binnen dit thema, te weten Wintershall/Gazprom/International Gas Union?

U bent bestuurder van Lark Holding B.V.. Deze holding vormt ook het bestuur van Lark Advisory B.V. Welke activiteiten ontplooit u met deze b.v.'s?

Kunt u aangeven welke drie organisaties/bedrijven de afgelopen drie jaar de grootste klanten waren van uw b.v.'s? Zo nee, kunt u aangeven waar de geldstromen naar de voornoemde b.v.'s dan vandaan komen?

Een nevenbelang is niet zozeer te vinden bij een eigen b.v., maar bij de klanten van die b.v.. Vindt u niet dat u ook de klanten van de Lark Holding B.V./Lark Advisory B.V. had moeten opgeven in uw nevenfunctieprofiel?

Met welk doel verricht u de hoeveelheid aan nevenfuncties?

Kunt u Nieuwsuur een uitputtend overzicht verstrekken van al uw nevenfuncties- en belangen?

Ik verzoek u vriendelijk om uw reactie terug te sturen uiterlijk zaterdag 22:00. Als u later reageert bestaat de mogelijkheid dat we uw reactie niet mee kunnen nemen in onze publicatie. Als u niet reageert zullen we daar melding van maken.

Voor vragen of onduidelijkheden ben ik graag bereid tot een nadere toelichting via onderstaand telefoonnummer.

Met vriendelijke groeten,

Yoeri Vugts

redacteur

Mail Van der Linde aan Nieuwsuur, 19/02/2022

Geachte heer Vugts,

In antwoord op uw schrijven (uw email dd. 17-2-2022) bericht ik u het volgende.

Ik heb een aanstelling van 0,1 fte (3,7 uur per week) als hoogleraar bij de RUG (Faculteit der Letteren, vakgroep Internationale Betrekkingen). Recent ben ik opnieuw aangesteld (per 1 januari

2021) tot aan mijn pensioen in 2024, wederom voor 0,1 fte.

In aanloop naar die benoeming heb ik mijn cv overlegd aan de universiteit waarin mijn nevenwerkzaamheden ook zijn vermeld. Ik heb onterecht aangenomen dat het op grond van mijn aangeleverde cv zou worden verwerkt. Een mail van juni 2021 van de RUG om de activiteiten in het register aan te melden heb ik gemist, omdat ik na afloop van mijn colleges en het examen deze mail slechts onregelmatig lees. Op mijn persoonlijke pagina van de universiteit staan de nevenactiviteiten wel vermeld, met dien verstande dat mijn Lidmaatschap van de RvC van Alliander al per 1 juli 2019 is beëindigd. In de procedure van mijn benoeming is de informatie wel verstrekt.

Ik verzorg ieder jaar in het tweede semester enkele colleges in de cursus Energy Security in de periode februari/maart. Daarnaast was ik recent promotor van een inmiddels met succes verdedigd proefschrift en was ik lid van een promotiecommissie. Ook begeleid ik een enkele scriptie van masterstudenten op mijn vakgebied. Gezien mijn kleine aanstelling spitsen mijn activiteiten zich vooral toe op onderwijs. Wel wordt mijn functie aan de RUG vermeld bij mijn expert bijdragen in het FD, welke ik tot juli 2021 maandelijks verzorgde en nu iets minder frequent door gewijzigd beleid van de krant.

De rol in de wijze personen van de IGU is juist om toegepaste onderzoek expertise in de organisatie in te brengen. U zult hebben gezien dat ook Daniel Yergin en de heer Tanaka hier lid van zijn, beiden momenteel actief in toegepast onderzoek. De werkzaamheden beperken zich tot het leiden van discussies tijdens de driejaarlijkse wereld gas conferenties en in de loop der jaren af en toe een presentatie van recent onderzoek in regionale bijeenkomsten (waar ook andere onderzoekers worden uitgenodigd).

Wintershall Dea Nederland B.V., voorheen Wintershall Nederland B.V., is een volle dochteronderneming van Wintershall Dea AG. Bij mijn aantreden was Wintershall AG een volle dochteronderneming van BASF. Bij de fusie van Wintershall AG en DEA AG is het aandeelhouderschap van het Duitse moederbedrijf veranderd. De aandeelhouders zijn bij mijn weten nog steeds BASF en sinds 2019 LetterOne (via Dea). De werkzaamheden van Wintershall Dea Nederland B.V. impliceren geen contact met de aandeelhouder anders dan met het management van het moederbedrijf Wintershall Dea AG. Ik ben Commissaris bij Wintershall Dea Nederland B.V. op voorspraak van het personeel.

Uit het artikel in het FD van 13 oktober 2021 kunt u lezen dat ik uitleg geef over de positie van Rusland als producent en leverancier aan de EU. Belangen van producenten bij bepaalde marktregels zijn anders dan die van consumerende landen. Het conflict over gas is niet eenzijdig en alle betrokkenen (EU, Rusland, VS, China) zijn niet wars van politiek gemanooeuvreer in het gas dossier. De grieven die Rusland en Gazprom hebben geuit in de loop der jaren over de gasrelatie met de EU vinden hun weerklink bij Algerije en andere producenten van buiten de EU. Omwille van dezelfde grieven over bepaalde marktregels van de EU interne gasmarkt, heeft Qatar recent voorwaarden gesteld aan LNG-leveranties in geval van tekorten. In een discussie over ontwikkelingen in de gasmarkt is het belangrijk dat alle relevante informatie wordt toegelicht, vooral als een dergelijk perspectief lijkt te ontbreken. In interviews antwoord ik op de vragen die mij gesteld worden door de interviewers (zoals in de door u genoemde podcast en ook in oktober j.l. van uw collega's van Nieuwsuur). Wellicht dat u de programma's/interviewers moet vragen waarom er zo weinig ruimte is om de verschillende aspecten van een ingewikkelde situatie op de internationale gasmarkt uit te leggen, terwijl de gevolgen voor Nederlandse consumenten groot zijn. Zo had ook de energiecrisis in China een grote invloed op de krapte op de internationale markt en waren verschillende producenten getroffen door productieproblemen door corona.

Het Clingendael International Energy Programme (CIEP) is geen onderdeel van Instituut Clingendael maar onderdeel van een onafhankelijke stichting. Zowel de universiteit als het bestuur van de stichting zijn op de hoogte van mijn nevenwerkzaamheden.

Er is een groot verschil tussen het toezien op een onderneming en het toegepast onderzoek dat ik doe naar internationale gasmarkten, de ontwikkeling van het energiesysteem en de energie transitie. Bij al die onderwerpen van onderzoek spelen verschillende inzichten, invalshoeken en belangen van allerlei partijen een rol in de wijze waarop er over wordt gecommuniceerd. In mijn onderzoek baseer ik me op publieke bronnen, zoals internationale organisaties (zoals het IEA, OPEC, IRENA, IEF), publicaties van andere onderzoekers en denktanks (OIES, IFRI, IEEJ, SWP), overheden, rapporten en tijdschriften op mijn vakgebied.

Lark Holding B.V. is het bedrijf waarin de inkomsten uit mijn commissariaten vloeien (de 'klanten'), naast enkele inkomsten uit onderwijs van mijn echtgenoot. Daar ik de bedrijven heb vermeld waar ik commissaris ben, heb ik er niet bij stilgestaan om deze onderneming ook te noemen in mijn cv en dus te melden bij de universiteit. Dat is een ommissie.
Met vriendelijke groet, Coby van der Linde

Mail Nieuwsuur aan Van der Linde, 21/02/2022

Geachte mevrouw Van der Linde,

In aanvulling op ons gesprek neem ik graag weer even contact met u op. U heeft ons gewezen op de feitelijke onjuistheid dat u commissaris bent voor Wintershall Dea Nederland B.V. waarvan Gazprom 50% van de aandelen zou bezitten. U vertelde verder dat wij mogelijk in verwarring zijn met Wintershall Noordzee B.V.

U heeft gelijk dat dit twee verschillende B.V.'s zijn. Die verwarring is ontstaan doordat uw voormalige opdrachtgever Alliander in haar jaarverslag vermeldt dat u voor beide bedrijven commissaris bent. Daarnaast benoemt ook de New Energy Academy (een initiatief van de Rijksuniversiteit Groningen) in uw profiel dat u non-executive director bent (<https://newenergyacademy.org/calendar/winter-is-coming-the-consequences-of-extreme-energy-prices/>) van de Wintershall Noordzee B.V.

De vragen ter wederhoor zijn u juist voorgelegd om is misverstanden en ommissies in onze publicaties te voorkomen. Daarvoor ben ik u dus dank verschuldigd.

Het brengt mij op de volgende vervolgvragen:

- Heeft u, zoals Alliander en de New Energy Academy stellen, ooit werkzaamheden of opdrachten verricht voor Wintershall Noordzee B.V.?
- U noemde aan de telefoon nog werkzaamheden voor de International Energy Agency. Deze zijn ook niet terug te voeren naar een registratie of uw publieke profiel. Om misverstanden te voorkomen: kunt u ons een uitputtende lijst verstrekken met alle organisaties/bedrijven waar u de afgelopen 2 jaar nevenwerkzaamheden voor heeft verricht? Ik doel hierbij niet op medewerking aan een artikel van een

journalistiek medium, daar deze niet vallen onder de sectorale regeling nevenwerkzaamheden.

U vroeg mij verder in ons gesprek het contact te laten verlopen via een senior redacteur. Mijn collega Siebe Sietsma zit momenteel in interviews, waardoor hij niet in de gelegenheid is om u voor 13:00 uur te bereiken. Hij staat echter wel open voor een gesprek, bijvoorbeeld morgen. Zou dat schikken?

Bij voorbaat dank voor de beantwoording van de openstaande vragen.

Met vriendelijke groeten,
Yoeri Vugts

Mail Van der Linde aan Nieuwsuur, 22/02/2022

Geachte heer Vugts,

In antwoord op uw tweede mail over mijn nevenwerkzaamheden:

Zoals ik u al eerder heb gemeld, ben ik momenteel commissaris bij WinterhallDea Nederland B.V., een 100% -dochteronderneming van WinterhallDea AG. Ik ben inderdaad ook commissaris van Wintershall Noordzee B.V. geweest, tot 30 juni 2020. Ook bij dit bedrijf was dit op afspraak van het personeel. In het najaar van 2015 heeft Gazprom International EP een aandeel van 50% in Winterhall Noordzee B.V. verkregen. De onderneming is werkzaam in de olie- en gasproductie in de Noordzee. Voor uw informatie, ik heb nooit deelgenomen aan een aandeelhoudersvergadering van deze onderneming.

Op mijn medewerkerspagina bij de RUG staat vermeld dat ik directeur ben van het Clingendael International Energy Programma. Uit hoofde van die functie werk ik geregeld samen met internationale organisaties. De verplichting om nevenwerkzaamheden bij de RUG te vermelden gaat niet zo ver dat ik dan ook alle reguliere samenwerking met derden vanuit die gemelde functie ook weer als nevenwerkzaamheden moet melden. Voor uw vraag naar een lijst van mijn nevenwerkzaamheden in de afgelopen 2 jaar verwijs ik naar mijn medewerkerspagina op de website van de RUG.

In het geval van de IGU is er sprake van een nevenfunctie, maar deze is vooral gerelateerd aan mijn hoedanigheid als directeur CIEP. Ik heb gemeend er goed aan te doen deze ook via de RUG te melden op mijn medewerkerspagina. Dit geldt ook voor twee andere adviesraden waar ik in zit, waar ik vooral ben gevraagd vanwege mijn werk als directeur CIEP.

De activiteiten voor de IGU zijn zoals ik die eerder al heb beschreven. Er staat geen vergoeding tegenover, behalve het vergoeden van mijn reiskosten om een vergadering of congres, waar ik voor uitgenodigd ben, bij te wonen.

Ik hoop dat ik in antwoord op uw tweede verzoek om nadere informatie, uw vragen afdoende heb beantwoord.

In antwoord op het telefonische verzoek van de heer Sietsma om een interview, heb ik besloten daaraan niet mee te werken.

Met vriendelijke

groet,

Coby van der Linde

Mail Van der Linde aan Nieuwsuur, 04/04/2022

4 april 2022

Geachte heer Sietsma,

Hartelijk dank voor de mogelijkheid om te reageren op uw laatste vragen n.a.v van het Nieuwsuur-onderzoek naar het register nevenwerkzaamheden Nederlandse universiteiten.

In het telefoongesprek van afgelopen vrijdag 1 april vroeg u naar de financiering van mijn 0,1 fte leerstoel aan de RUG. Het klopt dat mijn leerstoel sinds 2004 is gefinancierd door Gasunie en ik ga er van uit dat dat nog steeds het geval is. De reden waarom ik dit niet meteen volmondig kon bevestigen is omdat mij eerst te verstaan werd gegeven in december 2020, ondanks dat Gasunie bereid was de leerstoel te continueren tot aan mijn pensioen in 2024, de aanstelling niet verlengd zou worden. Vervolgens kreeg ik zes weken later te horen dat men alsnog mijn aanstelling wilde verlengen, wat uiteindelijk met terugwerkende kracht is gedaan. Mij is toen niet verteld of de financiering door Gasunie alsnog is voortgezet, maar ik ben daar wel vanuit gegaan. Voordat ik u een antwoord te geven wilde ik me ervan vergewissen van het feit dat dit inderdaad het geval is. Dit is dus het geval.

U heeft ook navraag gedaan bij Raad voor de Leefomgeving en uit het antwoord van de organisatie heeft u kunnen vaststellen dat op papier in de opgave twee nevenfuncties misten. Ik heb het formulier indertijd na de eerste oriënterende vergadering van de commissie samen met medewerkers van de organisatie ingevuld. Mijn cv was genoegzaam bekend bij eenieder van de organisatie en mij werd opgedragen dat ik alleen de betaalde functies moest vermelden en dat het 'zo wel goed was'. De mensen van de organisatie zijn en waren op de hoogte van al mijn activiteiten. Ik heb eerder deelgenomen aan een dergelijke commissie. Het betreffen hier ook twee activiteiten die ik al lang verrichtte, ook in de tijd dat ik betrokken was bij die andere adviescommissie. De nieuwe activiteiten, die er tijdens het bestaan van de commissie bijkwamen, werden voorafgaand of aan het einde van de vergadering gemeld en besproken in het bijzijn van de mensen van de organisatie, niet alleen van mij maar van alle commissieleden. Gaande het adviestraject moest de commissie vanwege de pandemie online gaan werken, waardoor dit soort informele uitwisseling minder gemakkelijk werd. Daar er niet op werd gewezen om nieuwe dingen schriftelijk aan te melden en het verband met het advies, zeker in het gevorderde stadium van het commissiewerk, nauwelijks aanwezig was, heb ik daar verder niet meer bij stilgestaan.

Het doet me pijn dat de organisatie achteraf zich geen rekenschap geeft van de eigen instructies aan mij en zich nu formalistisch opstelt. Het was fijner geweest als ze dat meteen hadden gedaan zodat ik inderdaad ook mijn activiteiten voor de IGU en Kapsarc (deze werden toen niet relevant geacht) had vermeld en tussentijds schriftelijk aanpassingen had gemaakt. Volgens mij was het ook mijn internationale ervaring die aanleiding gaf mij te vragen voor deze commissie.

Opmerkelijk in het antwoord van de RLI aan u is de vermelding dat KAPSARC met overheidsgeld is opgezet. Dat zijn onze universiteiten, NGO's en andere organisaties op het gebied van energieonderzoek ook. In veel landen in de wereld zijn onderzoeksinstituten gefinancierd door de overheid. In het geval van KAPSARC is dat gebeurd met een eenmalige bijdrage om de onafhankelijkheid van het onderzoek juist te verzekeren zodat de agenda van het onderzoek niet zou hangen van overheidsopdrachten of opdrachten van ondernemingen. Dat is een luxe die in de Nederlandse academie en andere onderzoeksinstituten niet altijd meer opgeld doet. Dergelijke toevoegingen laten een gebrek aan kennis of belangstelling zien van het reilen en zeilen van kennisinstellingen in andere landen. Gezien de moeilijke omstandigheden door de verschrikkelijke oorlog in Oekraïne kan ik me niet aan de indruk onttrekken dat er ook oordelen achteraf worden geveld.

De RUG heeft om dezelfde reden (financiering) de nevenactiviteit bij KAPSARC recentelijk niet goedgekeurd, evenals mijn deelname aan de wijze personengroep van de IGU sinds 2004. De reden voor het laatste was dat het een internationale gas organisatie betrof. Dat de gasindustrie zich in toenemende mate richt op duurzame gassen en dit ook binnen de organisatie is geagendeerd doet er kennelijk niet toe. Daar mijn termijn in de wijze personengroep eigenlijk vorig jaar mei zou aflopen maar door de pandemie nu tot mei 2022 loopt, heb ik gemeend dan maar per direct te stoppen met die activiteit, temeer daar ik vanwege persoonlijke omstandigheden niet bij de Wereldgas conferentie in Zuid-Korea in mei van dit jaar kan zijn. Een besluit over KAPSARC wilde ik pas nemen nadat ik mijn colleges achter de rug heb en mijn tentamens nagekeken zodat, wat ik ook besluit, mijn studenten daar geen hinder van ondervinden. Overigens begrijp ik van overheidswege dat het beleid ten aanzien van Saoedi-Arabië niet is veranderd en deze functie in de internationale adviesraad niet tegen het Nederlandse beleid ingaat. U vroeg telefonisch ook nog waarom ik mijn functie bij WintershallDea Nederland B.V. heb neergelegd. Dat heeft te maken met de Amerikaanse sanctiewetgeving en mijn persoonlijke omstandigheden, waardoor ook deze wetgeving relevant is om op te volgen.

In het telefoongesprek vroeg u me ook nog naar een activiteit van twintig(!) jaar geleden met betrekking tot Oman. Volgens mij gaat dat ver voorbij aan het onderzoek naar het register nevenactiviteiten universiteiten dat, naar ik heb begrepen, 2018 tot nu betreft. Maar ook dit wil ik best toelichten. Tijdens mijn studie van 1976-1984 heb ik een minor Midden-Oosten studies gedaan en is ook mijn onderzoek naar energie (toen nog vooral olie) begonnen. Mijn interesse in het Midden-Oosten is altijd gebleven.

Ik geef toestemming om de briefwisseling (dus vragen en antwoorden samen) met u en uw collega te publiceren, dus uitdrukkelijk niet alleen mijn antwoorden. Graag ontvang ik hiervan bevestiging. Ik verzoek u echter dringend om de identiteit/emailadressen van personen in organisaties die u hebt benaderd niet te openbaren en volgens de wet op privacy (AVG) te behandelen. Dat ik word gebeld op mijn privé mobiel is daaraantoe, kennelijk wordt dat nummer zonder ooit mijn uitdrukkelijke toestemming te hebben gevraagd bewaard door uw redactie, maar mensen die u hebt benaderd en hebben geantwoord uit hoofde van hun functie verdienen bescherming.

Met vriendelijke groet, Coby van der Linde

